

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АЙМАГ, СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХТАЙ ХОЛБОГДОН УЛСЫН
ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖҮҮЛСЭН ЗАРДЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН
АУДИТЫН КОД: **БНА-2020/06/ГА**

**АЙМАГ, СУМЫН ИТХ-ЫН 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ
СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ЗАРДЛААС
ХУДАЛДАН АВСАН ЦААШИД АШИГЛАХ
БОЛОМЖТОЙ ХӨРӨНГҮҮДИЙГ ОРЛОГООР
БҮРТГЭЭГҮЙ БАЙНА.**

**Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга
бөгөөд Тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат**

Утас: 70442584 цахим хуудас: munkhbatb@audit.gov.mn

Хэлтсийн дарга бөгөөд аудитын менежер А.Цээням

Утас: 70442424 цахим хуудас: tseenyma@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Б.Должмаа

Утас: 88119345 цахим хуудас: doljmaab@audit.gov.mn

Аудитор Б.Нарангэрэл

Утас: 99009293 цахим хуудас: narangerelb@audit.gov.mn

Аудитор Н.Бүнчинсүрэн

Утас: 99049866 цахим хуудас: bunchinsurenn@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг

дараах хаягаар авна уу. Цахим хуудас: www.audit.mn

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОРЫН ТУШААЛ

2020 оны 11 сарын 13 өдөр

Дугаар А/22

Номгон

Тайлан баталгаажуулах тухай

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2018 оны 11 дүгээр сарын 19-ний өдрийн А/207 дугаар тушаалаар батлагдсан "Эрх шилжүүлэх" тухай тушаалын 5 дугаар хавсралтын 2.4 дэх заалт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2016 оны А/92 дугаар тушаалаар батлагдсан "Гүйцэтгэлийн аудитын журам"-ын 12 дүгээр зүйлийн 12.40 дахь заалтыг үндэслэн **ТУШААХ** нь:

Нэг. "Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэл"-д хийсэн гүйцэтгэлийн аудитын тайланг баталгаажуулсугай.

Хоёр. Гүйцэтгэлийн аудитаар илэрсэн зөрчлийн жагсаалтыг хавсралтаар баталж, төлбөрийн акт, албан шаардлагын биелэлтийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж, үр дүнг тооцож ажиллахыг ахлах аудитор /Б.Должмаа/, аудитор Б.Нарангэрэл, Н.Бүнчинсүрэн нарт үүрэг болгосугай.

Гурав. Аудитын тайланг Үндэсний аудитын газрын Гүйцэтгэлийн аудитын газар, аймгийн Сонгуулийн хороо, аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэст тус тус хүргүүлсүгэй.

Дөрөв. Аудитын тайланг батлагдсан өдрөөс хойш 14 хоногийн дотор архивын нэгж болгон хүлээлгэн өгөхийг ахлах аудитор /Б.Должмаа/-д, тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг хэлтсийн дарга бөгөөд аудитын менежер /А.Цээням/-д тус тус даалгасугай.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

005010012

АГУУЛГА

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ	3
ХҮСНЭГТИЙН ТОВЬЁГ	3
АУДИТЫН ЗОРИЛТ, ХАМАРСАН ХҮРЭЭ, СТАНДАРТ, АРГА ЗҮЙН ТАЛААРХ МЭДЭГДЭЛ	3
ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ	5
БҮЛЭГ 1. СОНГУУЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХОРООНООС ИРҮҮЛСЭН ТӨСВИЙН ЗАРЦУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ТАЙЛБАРЫН ДАГУУ БАТЛАГДСАН ЗАРДЛЫГ СУМЫН СОНГУУЛИЙН ХОРОО, ХЭСГИЙН ХОРООДОД ХУВААРИЛСАН БАЙНА.	6
УЛСЫН ТӨСВӨӨС ОЛГОХ АЙМАГ, СУМЫН ИТХ-ЫН 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛИЙН ЗАРДЛЫГ АЙМГИЙН СОНГУУЛИЙН ХОРООНООС АВСАН МЭДЭЭ, МЭДЭЭЛЭЛД ҮНДЭСЛЭН СОНГУУЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХОРООНООС БАТАЛЖ ХУВААРИЛЖЭЭ.	6
УЛСЫН ТӨСВӨӨС ОРОН НУТГИЙН СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ЗАРДАЛД БАТЛАГДСАН САНХҮҮЖИЛТИЙГ СОНГУУЛИЙН БОЛОН ХЭСГИЙН ХОРООДОД ХУВААРИЛАХДАА СОНГУУЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХОРООНООС ИРҮҮЛСЭН ЗАРЦУУЛАЛТЫН ТАЙЛБАРЫГ МӨРДӨЖ АЖИЛЛАСАН БАЙНА.БА	7
ИНА	7
БҮЛЭГ 2. АЙМГИЙН СОНГУУЛИЙН ХОРОО, ЗАРИМ ХЭСГИЙН ХОРООД БАТЛАГДСАН ЗАРДЛЫГ ЗОРИУЛАЛТЫН ДАГУУ ЗАРЦУУЛААГҮЙ, ТӨСВИЙН ХӨРӨНГИЙГ ХЭМНЭХ БОДЛОГЫГ БАРЬЖ АЖИЛЛААГҮЙ БАЙНА.	9
АНХАН ШАТНЫ БАРИМТГҮЙ ЗАРДЛЫГ ОЛГОЖ, НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 13 ДУГААР ЗҮЙЛИЙГ МӨРДӨЖ АЖИЛЛААГҮЙ БАЙНА.	9
УЛСЫН ТӨСВӨӨС ОЛГОСОН ЗАРДЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛД ТАВИХ ХЯНАЛТЫГ ХАНГАЛТГҮЙ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙНА.	13
ДҮГНЭЛТ:	15
АУДИТААС ДЭВШҮҮЛЖ БҮЙ САНАЛ.....	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт
УИХ	Улсын Их Хурал
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
УБЕГ	Улсын бүртгэлийн Ерөнхий газар
СЕХ	Сонгуулийн Ерөнхий хороо
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ХХК	Хязгаарлагдмал харуцлагатай компани

Хүснэгтийн товьёг

№	Тайлбар	Хуудасны дугаар
Хүснэгт 1	Сонгуулийн ерөнхий хорооноос хуваарилсан зардал	8
Хүснэгт 2	Аймаг, сумдын хороодод хуваарилсан зардал	9
Хүснэгт 3	Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хорооны зардлын тайлан	10-11

Аудитын зорилт, хамарсан хүрээ, стандарт, арга зүйн талаарх мэдэгдэл

Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх

Аудитыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 6.3.3-т заасан бүрэн эрхийн хүрээнд УИХ-ын Төсвийн байнгын хорооны “Аудитын сэдэв батлах тухай” 2019 оны 05 дугаар тогтоол, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/53 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Аймаг, нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын 2020 онд гүйцэтгэх аудитын төлөвлөгөө”-ний дагуу гүйцэтгэв.

Аудитын зорилт

Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгууль зохион байгуулахтай холбогдон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын төлөвлөлт, зарцуулалт, гүйцэтгэлд дүгнэлт гарган ҮАГ-ын Гүйцэтгэлийн аудитын газар, аймгийн Сонгуулийн хороонд хүргүүлж, олон нийтэд мэдээлэхэд аудитын зорилт чиглэгдэв.

Аудитын хамарсан хүрээ

Дээрх зорилтын хүрээнд дараах чиглэлийн дагуу аудитыг гүйцэтгэв. Үүнд:

1. Аймаг, сумын ИТХ-ын сонгуулийг зохион байгуулах зардлыг холбогдох хууль, журмын дагуу хуваарилсан эсэх?
2. Аймаг, сумын ИТХ-ын сонгуулийн зардлыг зориулалтын дагуу зарцуулж, үнэн зөв тайлагнаж, хяналт тавьж ажилласан эсэх?

Аудитын хязгаарлалт

Аудитаар Баянхонгор аймгийн болон сумдын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороод, аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийг хамруулан шалгав.

Аймгийн сонгуулийн хороонд СЕХ-ноос батлагдсаны дагуу хуваарилагдаж ирсэн зардлаас бусад зардал хамаарахгүй.

Аудитыг гүйцэтгэхэд АДБОУС 3000-3100, Монгол Улсын Төрийн аудитын стандарт-Гүйцэтгэлийн аудит MNS6817:2020, Гүйцэтгэлийн болон Санхүүгийн аудитын арга зүйг ашиглан улсын төсвөөс олгосон хөрөнгийн зарцуулалтын талаар холбогдох албан тушаалтнуудтай ярилцлага хийх, асуулга, лавлагаа авах, тайлан, судалгаа, баримт материалд тулган баталгаажуулалт, дүн шинжилгээ хийн аудитын судалгаа, хөтөлбөр, арга зүйн дагуу нотлох зүйл цуглуулж, аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт боловсруулав.

Аудитад ашигласан шалгуур үзүүлэлтүүд:

Аудитад дараах хууль, эрх зүйн актыг шалгуур үзүүлэлт болгон ашиглав.

**Аудитын арга зүй,
шалгуур үзүүлэлт**

- Төрийн аудитын тухай хууль
- Төсвийн тухай хууль;
- Монгол Улсын 2020 оны төсвийн тухай хууль
- Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай;
- Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хууль;
- Сонгуулийн төв байгууллагын тухай хууль;
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль;
- Монгол Улсын Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2016 оны 04 дүгээр тогтоолоор баталсан “Сонгуулийн хороодод төсөв хуваарилах, зарцуулах, түүнд хяналт тавих, тайлан гаргах тухай журам”
- Бусад холбогдох хууль, дүрэм, журам.

Аудитыг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Дарга бөгөөд тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат удирдаж, хэлтсийн дарга бөгөөд аудитын менежер А.Цээням үе шатны чанарын хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллав.

**Аудитын багийн
бүрэлдэхүүн,
хугацаа**

Тус аудитыг байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу ахлах аудитор Б.Должмаа, аудитор Б.Нарангэрэл хамтран гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн байсан боловч аудитор Б.Нарангэрэл хүндэтгэх шалтгаан гарч чөлөө авсан тул аудитыг багт аудитор Н.Бүнчинсүрэнг томилж, 2020.11.05-ны өдөр аудитад оролцож, аудитыг хамтран гүйцэтгэв.

Аудитын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу 2020.10.26-ний өдөр эхлүүлж, Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга бөгөөд Тэргүүлэх аудиторын тушаалаар баталгаажуулж, 2020.11.13-ний өдөр ҮАГ-ын Гүйцэтгэлийн аудитын газар, аймгийн Сонгуулийн хороо, аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэст хүргүүлэв.

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2020.07.31-ний өдрийн 47 дугаар тогтоолоор аймаг, сумын ИТХ-ын сонгуулийг аймгийн Сонгуулийн хороог аймгийн ЗДТГ-ын дарга Ц.Дашцэрэнгээр ахлуулж, 9 хүний бүрэлдэхүүнтэй томилжээ.

Аймгийн ЗДТГ-ын дарга Ц.Дашцэрэн ажлаас чөлөөлөгдсөн тул аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн хурлын 2020.08.26-ны өдрийн 65 дугаар тогтоолоор сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулж, аймгийн сонгуулийн хорооны даргаар гишүүнээр ажиллаж байсан аймгийн ЗДТГ-ын Төрийн захиргаа, удирдлагын хэлтсийн дарга М.Өнөржаргалыг, түүний оронд аймгийн ЗДТГ-ын мэргэжилтнийг томилж Сонгуулийн хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулсан байна.

Аймгийн сонгуулийн хорооны даргын 2020.08.27-ны өдрийн 01 дүгээр захирамжаар аймгийн Сонгуулийн хорооны нягтлан бодогчоор Г.Ганчимэг, архив, бичиг хэргийн ажилтнаар Ц.Бадамгарав нарыг томилж, аймгийн Сонгуулийн хороо нийт 11 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажилласан байна.

Монгол Улсын Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2020.08.25-ны өдрийн А/34 дүгээр захирамжаар аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хорооны зардлын хуваарийг баталсан бөгөөд аймгийн сонгуулийн хороо, сумын 20 хороо, 106 хэсгийн хорооны зардалд улсын төсвөөс Баянхонгор аймагт 532709.0 мянган төгрөгийг баталсныг аймгийн Төрийн сан дахь 100030022001 тоот дансаар дамжуулан 523127.8 мянган төгрөгийг зарцуулж, зардлын хэмнэлтийг улсын төсөвт журамд заасан хугацаанд төвлөрүүлсэн байна.

Орон нутгийн сонгуулиар Баянговь сумын 1-р баг, Бөмбөгөр сумын 4-р баг, Эрдэнэцогт сумын 5-р баг, Өлзийт сумын 6-р баг, Жаргалант сумын 1-р багт саналын тоо тэнцсэн тул дахин сонгуулийг явуулж, сонгуулийг зохион байгуулах зардалд 2020.10.21-ны өдөр СЕХ-ноос 7315.0 мянган төгрөг хуваарилж, гүйцэтгэлээр 6228.1 мянган төгрөгийг зарцуулж, 1086.9 мянган төгрөгийг хэмнэж, хэмнэлтийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Аймгийн Сонгуулийн хороо 11, 20 сумын сонгуулийн хороонд 104, 106 хэсгийн хороонд 768, аймгийн Сонгуулийн хорооны дэргэдэх мэдээлэл технологийн багт 5, улсын бүртгэлийн итгэмжлэгдсэн ажилтан 114, сумдын хэсгийн хороодод мэдээлэл технологийн даамал 106, нөөц даамал 21, хамгаалалтын ажилтан 106 ажилласан байна.

Орон нутгийн ээлжит сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой байгууллагын дансаар зардал хуваарилагдаж ирснийг аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар, Онцгой байдлын газар, Цагдаагийн газар, Улсын бүртгэлийн хэлтэс, Эрүүл мэндийн газрын нягтлан бодогчоос тодруулахад Улсын бүртгэлийн хэлтсээс бусад байгууллагад орон нутгийн ээлжит сонгууль зохион байгуулах зардал хуваарилагдаагүй байна.

Баянхонгор аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн нэмэлт санхүүжилтийн дансаар орон нутгийн ээлжит сонгууль зохион байгуулах зардалд УБЕГ-аас 72458.5 мянган төгрөгийн төсөв хуваарилж зарцуулсан тул гүйцэтгэлийн аудитаар зардлын зарцуулалтыг анхан шатны баримттай тулган шалгав.

БҮЛЭГ 1. СОНГУУЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХОРООНООС ИРҮҮЛСЭН ТӨСВИЙН ЗАРЦУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ТАЙЛБАРЫН ДАГУУ БАТЛАГДСАН ЗАРДЛЫГ СУМЫН СОНГУУЛИЙН ХОРОО, ХЭСГИЙН ХОРООДОД ХУВААРИЛСАН БАЙНА.

УЛСЫН ТӨСВӨӨС ОЛГОХ АЙМАГ, СУМЫН ИТХ-ЫН 2020 ОНЫ ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛИЙН ЗАРДЛЫГ АЙМГИЙН СОНГУУЛИЙН ХОРООНООС АВСАН МЭДЭЭ, МЭДЭЭЛЭЛД ҮНДЭСЛЭН СОНГУУЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХОРООНООС БАТАЛЖ ХУВААРИЛЖЭЭ.

- 1.1. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуулийг зохион байгуулах зардлын хэрэгцээ, шаардлагыг нутаг дэвсгэрийн сонгогчийн тоо, сонгууль зохион байгуулахад оролцох ажилтны тоо, сум болон хэсгийн хорооны тоо тэдгээрийн байршил хоорондох зай зэрэг шаардлагатай мэдээллийг Сонгуулийн ерөнхий хороонд хүргүүлсний үндсэн дээр сонгууль зохион байгуулах зардлын төсвийг эдийн засгийн ангиллын дагуу баталж хуваарилсан байна.
- 1.2. Зардлын хэрэгцээ шаардлагыг тооцохдоо маягт хэвлэх, үнэмлэх хэвлэх, сургалт, бичиг хэрэг, шуудан холбооны зардал, хорооны гишүүдийн урамшуулал, хоолны зардлыг тогтмол байхаар, зардлын хэмжээг тогтоож өгсөн бол хорооны унааны зардлыг газар нутгийн байршил, сонгогчийн тоо гэсэн үзүүлэлтүүдийг харгалзсан байна.
- 1.3. Монгол Улсын Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2020.08.25-ны өдрийн А/34 дүгээр захирамжаар аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуулийг зохион байгуулах аймгийн сонгуулийн хороо, 20 сумын сонгуулийн хороо, 106 хэсгийн хорооны зардалд улсын төсвөөс Баянхонгор аймагт 532709.0 мянган төгрөгийг баталжээ.
- 1.4. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуулийг зохион байгуулахтай холбоотой зардалд Сонгуулийн ерөнхий хорооны Ажлын албанаас 5 удаагийн албан бичгийн дагуу нийт 532709.0 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг улсын төсвөөс хуваарилсан байна.
- 1.5. СЕХ-ны Ажлын албанаас 2020.10.21-ний өдрийн 3/477 дугаар албан бичгээр хуваарилсан 8015.0 мянган төгрөгийн 7315.0 мянган төгрөг нь нэмэлт санал хураалт явуулах зардал, 700.0 мянган төгрөг нь Баацагаан сумын хэсгийн хорооны тоог дутуу тооцсоны улмаас нэмж олгосон санхүүжилт байна.
- 1.6. Улсын төсвөөс аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуулийг зохион байгуулах зардалд батлагдсан санхүүжилтийн 64 хувийг аймаг, сум, хэсгийн хороодод ажилласан ажилтнууд, мэдээлэл технологийн баг, даамлуудад олгосон урамшуулал, хоолны мөнгөнд, 10.3 хувийг унааны зардалд, 5.2 хувийг сонгуулийн баримт болон техник хэрэгслийг сум, дүүргийн сонгуулийн хороо, санал авах байранд хүргэх, буцаан татах, тээвэрлэх зардалд, 4.4 хувийг санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардалд олгосон нь хамгийн өндөр хувийг эзэлсэн байна.

№	Зардлын төрөл	СЕХ-ны Ажлын албаны 2020.08.26 өдрийн 3/396 дугаар албан бичиг	СЕХ-ны Ажлын албаны 2020.09.14 өдрийн 3/430 дугаар албан бичиг	СЕХ-ны Ажлын албаны 2020.09.28 өдрийн 3/450 дугаар албан бичиг	СЕХ-ны Ажлын албаны 2020.10.07 өдрийн 3/465 дугаар албан бичиг	СЕХ-ны Ажлын албаны 2020.10.21 өдрийн 3/477 дугаар албан бичиг	ДҮН
1	Сонгуулийн бичиг баримт болон техник хэрэгслийг сум, дүүргийн сонгуулийн хороо, санал авах байранд хүргэх, буцаан татах, тээвэрлэх зардал		22,534.0			5,046.0	27,580.0
2	Тогтоол, протокол, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас, маягт хэвлүүлэх зардал	300.0					300.0
3	Сонгуулийн автоматжуулсан систем ашиглахтай холбоотой гарах зардал		3,710.0				3,710.0
4	Дүн мэдээ дамжуулах зардал						-
5	Санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардал		23,320.0				23,320.0
6	Сонгуулийн байгууллагын ажилтан, мэдээллийн технологийн багийн гишүүн, даамал, нөөц даамлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон сургалтын зардал	19,584.0					18,850.5
7	Мэдээллийн технологийн багийн зардал		650.0				650.0
8	Сонгуулийн байгууллагын ажилтан сонгуулийн байгууллагад ажилласан хугацааны мөнгөн урамшуулал, хоолны зардал				297,060.0	1,490.0	298,550.0
9	Мэдээллийн технологийн багийн гишүүн, хэсгийн хорооны даамлуудын урамшуулал, хоолны мөнгө				43,760.0		43,760.0
10	Бичиг хэргийн зардал	3,800.0	8,480.0				13,013.5
11	Шуудан, холбооны зардал	4,000.0	10,600.0				14,600.0
12	Унааны зардал	1,750.0	54,200.0				54,837.0
13	Унааны зардал /Туршилтийн болон санал авах өдрийн мэдээ дамжуулах/		4,180.0			275.0	4,455.0
14	Албан томилолтын зардал		5,528.0	2,522.0		1,054.0	10,217.0
15	Үнэмлэх хэвлэх зардал	2,900.0					2,900.0
16	Сурталчилгааны зардал		8,000.0				8,000.0
17	Болзошгүй зардал			4,000.0	3,816.0	150.0	7,966.0
18	Бусад зардал						-
	ДҮН	32,334.0	141,202.0	6,522.0	344,636.0	8,015.0	532,709.0

Эх сурвалж: СЕХ-ний Ажлын албанаас ирүүлсэн албан бичгүүд

УЛСЫН ТӨСВӨӨС ОРОН НУТГИЙН СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ЗАРДАЛД БАТЛАГДСАН САНХҮҮЖИЛТИЙГ СОНГУУЛИЙН БОЛОН ХЭСГИЙН ХОРООДОД ХУВААРИЛАХДАА СОНГУУЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХОРООНООС ИРҮҮЛСЭН ЗАРЦУУЛАЛТЫН ТАЙЛБАРЫГ МӨРДӨЖ АЖИЛЛАСАН БАЙНА.

1.7. СЕХ-ны Ажлын албанаас батлагдсан санхүүжилтийг хэрхэн зарцуулах талаар "Аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хорооны төсвийн зарцуулалтын тухай тайлбар"-ыг тухай бүр ирүүлж, тус тайлбарыг үндэслэн аймаг, сум, хэсгийн хороодод хуваарилалтыг хийх, хуваарилсан төсвийг зүйл анги хооронд шилжүүлэхгүй байх, зардлыг өөр зориулалтаар ашиглахгүй байхыг чиглэл болгосон байна.

1.8. Сонгуулийн ерөнхий хорооны Ажлын албанаас ирүүлсэн төсвийн зарцуулалтын тайлбарыг үндэслэн аймгийн Сонгуулийн хороо сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодод батлагдсан төсвийг үндэслэлтэй хуваарилж, аймгийн Сонгуулийн хорооны даргын захирамжаар сонгуулийн зардлыг зарцуулах тайлбарыг хүргүүлж ажилласан байна.

1.9. Аймгийн Сонгуулийн хороо улсын төсвөөс хуваарилагдсан нийт санхүүжилтийн 18.1 хувийг аймгийн Сонгуулийн хорооны зардалд, 81.9 хувийг 20 сумын Сонгуулийн хороо, 106 хэсгийн хорооны зардалд зардалд хуваарилжээ.

Хүснэгт 2. Аймаг, сумдын хороодод хуваарилсан зардал

/мян.төг/

№	Зардлын төрөл	Нийт зардал	Үүнээс	
			Аймгийн Сонгуулийн хороо	Сумдын хороо
1	Сонгуулийн бичиг баримт болон техник хэрэгслийг сум, дүүргийн сонгуулийн хороо, санал авах байранд хүргэх, буцаан татах, тээвэрлэх зардал	27,580.0	27,580.0	-
2	Тогтоол, протокол, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас, маягт хэвлүүлэх зардал	300.0	300.0	-
3	Сонгуулийн автоматжуулсан систем ашиглахтай холбоотой гарах зардал	3,710.0	-	3,710.0
4	Дүн мэдээ дамжуулах зардал	-	-	-
5	Санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардал	23,320.0	2,120.0	21,200.0
6	Сонгуулийн байгууллагын ажилтан, мэдээллийн технологийн багийн гишүүн, даамал, нөөц даамлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон сургалтын зардал	18,850.5	18,850.5	-
7	Мэдээллийн технологийн багийн зардал	650.0	650.0	-
8	Сонгуулийн байгууллагын ажилтан сонгуулийн байгууллагад ажилласан хугацааны мөнгөн урамшуулал, хоолны зардал	298,550.0	5,790.0	292,760.0
9	Мэдээллийн технологийн багийн гишүүн, хэсгийн хорооны даамлуудын урамшуулал, хоолны мөнгө	43,760.0	1,850.0	41,910.0
10	Бичиг хэргийн зардал	13,013.5	1,533.5	11,480.0
11	Шуудан, холбооны зардал	14,600.0	1,000.0	13,600.0
12	Унааны зардал	54,837.0	10,972.0	43,865.0
13	Унааны зардал /Туршилтын болон санал авах өдрийн мэдээ дамжуулах/	4,455.0	275.0	4,180.0
14	Албан томилолтын зардал	10,217.0	10,217.0	-
15	Үнэмлэх хэвлэх зардал	2,900.0	2,900.0	-
16	Сурталчилгааны зардал	8,000.0	8,000.0	-
17	Болзошгүй зардал	7,966.0	4,150.0	3,816.0
18	Бусад зардал	-	-	-
	ДҮН	532,709.0	96,188.0	436,521.0

Эх сурвалж: Аймгийн Сонгуулийн хорооны тайлан, аудитаар хийсэн тулгалт

1.10. Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2020.09.02-ний өдрийн 281 дүгээр тогтоолоор аймаг, дүүргийн сонгуулийн хорооны дэргэд ажиллах мэдээллийн технологийн багийн бүрэлдэхүүнийг баталсан ба Баянхонгор аймагт ажиллах багийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулж, ахлагчаар аймгийн ЗДТГ-ын ахлах мэргэжилтэн Б.Наранцэцэгийг томилж, батлагдсан зардлыг бүрэн хуваарилж, олгосон байна.

1.11. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуулийн дүнгээр Баянговь сумын 1-р баг, Бөмбөгөр сумын 4-р баг, Эрдэнэцогт сумын 5-р баг, Өлзийт сумын 6-р баг, Жаргалант сумын 1-р багт саналын тоо тэнцсэн тул Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 78 дугаар зүйлийн 78.1¹ дэх заалтын дагуу нэмэлт санал хураалтыг зохион байгуулсан байна.

1.12. Аймаг, сумын ИТХ-ын сонгуулийн нэмэлт санал хураалтыг зохион байгуулах зардалд СЕХ-ны Ажлын албаны 2020.10.21-ний өдрийн 3/477 дугаар албан бичгээр 7315.0 мянган төгрөг хуваарилсан ба аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга

¹ Хамгийн олон санал авсан нэр дэвшигчдийн саналын тоо тэнцсэн бол адил санал авсан нэр дэвшигчдийн дунд нэмэлт санал хураалт явуулна.

2020.10.22-ны өдөр 06 дугаар захирамж гарган зардлыг хуваарилсан ба нийт зардлын 68.9 хувийг саналын хуудас, ИРС төхөөрөмж авах, хүлээлгэн өгөх зардалд хуваарилсан байна.

БҮЛЭГ 2. АЙМГИЙН СОНГУУЛИЙН ХОРОО, ЗАРИМ ХЭСГИЙН ХОРООД БАТЛАГДСАН ЗАРДЛЫГ ЗОРИУЛАЛТЫН ДАГУУ ЗАРЦУУЛААГҮЙ, ТӨСВИЙН ХӨРӨНГИЙГ ХЭМНЭХ БОДЛОГЫГ БАРЬЖ АЖИЛЛААГҮЙ БАЙНА.

АНХАН ШАТНЫ БАРИМТГҮЙ ЗАРДЛЫГ ОЛГОЖ, НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 13 ДУГААР ЗҮЙЛИЙГ МӨРДӨЖ АЖИЛЛААГҮЙ БАЙНА.

1.13. Сонгуулийн Ерөнхий хорооноос Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хороонд хуваарилсан 532709.0 мянган төгрөгийн санхүүжилтээс гүйцэтгэлээр 523127.7 мянган төгрөгийг олгож, зардлыг 9581.3 мянган төгрөгөөр хэмнэж, хэмнэлтийг улсын төсөвт төвлөрүүлж, СЕХ-ны 2016.03.02-ний өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор баталсан “Сонгуулийн хороодод төсөв хуваарилах, зарцуулах, түүнд хяналт тавих, тайлан гаргах тухай журам”-ын 3.3²-т заасныг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Хүснэгт 3. Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хорооны зардлын тайлан /мян.төг/

№	Зардлын төрөл	Батлагдсан төсөв	Гүйцэтгэл	Хэтрэлт/Хэмнэлт	Хувь
1	Сонгуулийн бичиг баримт болон техник хэрэгслийг сум, дүүргийн сонгуулийн хороо, санал авах байранд хүргэх, буцаан татах, тээвэрлэх зардал	27580.0	26643.0	937.0	5.1
2	Тогтоол, протокол, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас, маягт хэвлүүлэх зардал	300.0	300.0	0.0	0.1
3	Сонгуулийн автоматжуулсан систем ашиглахтай холбоотой гарах зардал	3710.0	3709.9	0.1	0.7
4	Дүн мэдээ дамжуулах зардал	0.0		0.0	-
5	Санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардал	23320.0	23320.0	0.0	4.5
6	Сонгуулийн байгууллагын ажилтан, мэдээллийн технологийн багийн гишүүн, даамал, нөөц даамлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон сургалтын зардал	18850.5	18601.5	249.0	3.6
7	Мэдээллийн технологийн багийн зардал	650.0	650.0	0.0	0.1
8	Сонгуулийн байгууллагын ажилтан сонгуулийн байгууллагад ажилласан хугацааны мөнгөн урамшуулал, хоолны зардал	298550.0	298460.0	90.0	57.1
9	Мэдээллийн технологийн багийн гишүүн, хэсгийн хорооны даамлуудын урамшуулал, хоолны мөнгө	43760.0	43760.0	0.0	8.4
10	Бичиг хэргийн зардал	13013.5	13014.6	-1.1	2.5
11	Шуудан, холбооны зардал	14600.0	14080.0	520.0	2.7
12	Унааны зардал	54837.0	48865.1	5971.9	9.3
13	Унааны зардал /Туршилтын болон санал авах өдрийн мэдээ дамжуулах/	4455.0	4346.1	108.9	0.8
14	Албан томилолтын зардал	10217.0	9839.0	378.0	1.9
15	Үнэмлэх хэвлэх зардал	2900.0	2646.5	253.5	0.5
16	Сурталчилгааны зардал	8000.0	8000.0	0.0	1.5
17	Болзошгүй зардал	7966.0	6892.0	1074.0	1.3
18	Бусад зардал	0.0		0.0	-
	ДҮН	532709	523127.7	9581.3	100

Эх сурвалж: Аймгийн Сонгуулийн хорооны тайлан, аудитаар хийсэн тулгалт

² Сонгуулийн санал хураалт явагдсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор сонгуулийн зардлын үлдэгдлийг Сонгуулийн Ерөнхий Хорооны дансанд эргүүлэн төвлөрүүлнэ.

1.14. Аймаг, сумдын сонгуулийн хороодын зардлын тайланг төрийн сангийн дансны гүйлгээнээс баримтруу тулган шалгахад анхан шатны баримтгүйгээр зардал гаргасан, албан хаагчдад олгосон хоолны мөнгөнөөс хувь хүний орлогын албан татварыг суутгаагүй, жолоочийн замын хуудас байхгүй, кассаар олгосон бэлэн мөнгөний зардлын тайланг гаргаагүй зэрэг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4³, 13.6⁴, 13.7⁵ дахь заалтыг зөрчсөн дараахь зөрчлүүд илэрлээ.

Аудитын илрүүлэлт

1. Аймгийн Сонгуулийн хорооны шуудан холбооны батлагдсан зардлаас 2020.09.02, 2020.10.13-ны өдөр аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга нарт тус бүр 100.0 мянга, хорооны 7 гишүүнд 280.0 мянга, мэдээлэл технологийн багийн 5 гишүүнд 100.0 мянга, нийт 580.0 мянган төгрөгийн холбооны зардлыг анхан шатны баримтгүй олгосон;
2. Аймгийн Сонгуулийн хорооны гишүүн О.Эрдэнэ-Оюун, Б.Наранцэцэг нарт орон нутгийн сонгуулийн хугацаанд ажиллах унааны зардалд анхан шатны баримтгүй тус бүр 100.0 мянган төгрөг олгосон;
3. Өлзийт сумын хэсгийн хорооны даамал Ч.Батдоржийн санал тоолох төхөөрөмжийг аймгийн Сонгуулийн хороонд хүлээлгэн өгсөн томилолтын 50.0 мянган төгрөгийг олгохдоо тус сумын хэсгийн хорооны нөөц даамал Б.Баасанжаргалын дансанд шилжүүлсэн;
4. Батлагдсан зардлаас худалдан авсан шатахууны талоноос 2020.10.13-ны өдөр хэв журам, харуул, тагнуул гэсэн утгаар тус бүр 250.0 мянга, нийт 500.0 мянган төгрөгийн шатахууны талон олгосон атлаа замын хуудас байхгүй зөрчил илэрсэнд аймгийн Сонгуулийн хороонд нийт 1330.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, аудитын явцад барагдуулав.
5. Баянбулаг сумын 3-4 дүгээр хэсгийн хороонд олгосон унааны зардлаас 17.5 мянган төгрөгийг анхан шатны баримтгүй, замын тооцооны хуудас бичилгүй зарцуулсан;
6. Баян-Өндөр сумын унааны зардлыг анхан шатны баримттай нь тулган шалгахад 7-2 дугаар хэсгийн хорооны гишүүнд олгосон 89.8 мянган төгрөгийн унааны зардлын жолоочийн тооцооны хуудас, шаардах хуудас байхгүй;
7. Богд сумын сонгуулийн 9-4-р хэсгийн хорооны шатахууны тайлангаар нийт 526.3 мянган төгрөгийн шатахуун зарцуулсан бөгөөд замын хуудастай тулган баталгаажуулахад 22.0 мянган төгрөгийн шатахууныг замын хуудасгүйгээр зарцуулсан;
8. Шинэжинст сумын 19-2 хэсгийн хорооны унааны зардалд 2020.10.12-ны өдөр 375.0 мянган төгрөг олгосон ба анхан шатны баримтыг тайланд хавсаргаагүй;
9. Шинэжинст сумын 19-3 дугаар хэсгийн хорооны унааны зардалд 2020.10.15-ны өдөр 300.0 мянган төгрөг олгосон ба шатахуун авсан анхан шатны баримтыг тулган шалгахад 265.0 мянган төгрөгийн шатахуун авч, 35.0 мянган төгрөгийн анхан шатны баримт байхгүй;
10. Шинэжинст сумын 19-3 дугаар хэсгийн хорооны унааны зардлын 265.0 мянган төгрөгийн шатахууны жолоочийн зам явсан хуудсыг стандарт бус маягтаар бөглөж, спидометрийн заалт бичиж тэмдэглээгүй;
11. Сонгуулийн өдөр санал авах байранд нэмэлтээр ажилласан эрүүл мэнд, онцгой байдлын ажилтнуудад Шинэжинст сумын хороо 144.0 мянга, Баянцагаан сум 180.0 мянган төгрөгийн хоолны мөнгийг олгохдоо Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 21.1⁶ дэх заалтыг зөрчиж, хоолны мөнгөнөөс хувь хүний орлогын албан татварыг суутган тооцоогүй;
12. Баянцагаан сумын Сонгуулийн хороо 2020.09.25-ний өдөр 300.0 мянга, 2020.10.08-ны өдөр 4393.8 мянган төгрөгийг кассаар дамжуулан олгож зарцуулсан байхад кассын тайланг бэлтгэж гаргаагүй;
13. Сумдын хэсгийн хорооны шуудан холбооны зардалд олгосон 100.0 мянган төгрөгийн зардлыг сумдын хэсгийн хороод бүх гишүүддээ жигд хуваарилж олгосон байхад

³ Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна.

⁴ Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна.

⁵ Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно.

⁶ Энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд зааснаар тодорхойлсон орлогын дүнд 10 хувиар тооцож, албан татвар ногдуулна.

- Баянцагаан сумын хэсгийн хороодын дарга нар 60.0-65.0 мянган төгрөгийн зардал авч, гишүүдэд 5.0 мянган төгрөгийн зардлыг олгож харьцангуй хуваарилсан ба анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй, шуудан холбооны зардлаас DDISH-ийн төлбөрт 9.0 мянган төгрөгийг төлсөн;*
14. *Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн 2020 оны ээлжит сонгууль зохион байгуулах үйл ажиллагааны явцад корновируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор санал авах байрны ариутгал халдваргүйжүүлэлт гүйцэтгэх албан хаагчдыг Хүрээмарал сумын Засаг даргын 2020.10.14-ны өдрийн А/84 дугаар захирамжаар томилж, хоолны зардалд 180.0 мянган төгрөг олгохоор батлагдсан бөгөөд тус мөнгөнөөс хувь хүний орлогын албан татварт 18.0 мянган төгрөгийг суутгаж, 162.0 мянган төгрөгийг олгохоор байхад хэсгийн хорооны дарга нарын дансаар дамжуулан олгосон;*
  15. *Баянговь сумын сонгуулийн хорооны шатахууны тайланг замын хуудастай тулган баталгаажуулахад замын хуудаст явсан километр, спидометрийн заалт, бензиний норм, зарсан шатахуун зэргийг буруу бичсэн бөгөөд замын хуудсыг үйл ажиллагаанд явсан суудлын автомашин тус бүрд нь хөтлөөгүй;*
  16. *Заг сумын сонгуулийн хорооны шатахууны тайланг замын хуудастай нь тулган баталгаажуулахад 16-1 хэсгийн хороонд олгосон 30.0 мянга, 16-2 хэсгийн хороонд олгосон 119.7 мянган төгрөгийн замын хуудас байхгүй зэрэг зөрчил илэрлээ.*

Холбогдох хууль, тогтоомжийг мөрдөж ажиллаагүй дээрх зөрчлүүдэд буруутай албан тушаалтнуудаар төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоож, зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлж ажиллалаа.

1.15. УИХ-ын болон аймаг, сумын ИТХ-ын ээлжит сонгуулийн зардалд улсын төсвөөс тухай бүр зардал батлагдаж, санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардалд батлагдсан санхүүжилтээс төрийн далбаа, уртасгагч залгуур, ус буцалгагч, саналын бүхээг гэх мэт цаашид дараагийн сонгууль болон төсөвт байгууллагуудад хэрэглэх боломжтой хөрөнгийг худалдан авсан атлаа хөрөнгөд бүртгэж аваагүй байгаа нь төсвийн хөрөнгийг арвилан хэмнэлттэй зарцуулах бодлого баримтлаагүйтэй холбоотой байна.

УИХ-ын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын төлөвлөлт, зарцуулалт, гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар хөрөнгийн чанартай 2100.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг орлогод авахуулах албан шаардлага өгсөн байхад зөрчлийг давтан гаргасан байна.

Аудитаар аймаг, сумын ИТХ-ын ээлжит сонгуулийн санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардлаас хэсгийн хорооны худалдан авсан хөрөнгийг тулгах горим сорилыг хэрэгжүүлэхэд цаашид ашиглагдах 8830.5 мянган төгрөгийн бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйлсийг 20 сумын ИТХ-ын хөрөнгөд бүртгэж, дараагийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байх албан шаардлагыг аймгийн Сонгуулийн хороонд өгч, Сонгуулийн Ерөнхий хороонд санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардлыг хэмнэх боломжтой талаарх саналыг хүргүүлэв.

1.16. Аудитын явцад аймаг, сумын ИТХ-ын ээлжит сонгуулийг зохион байгуулах зардалд бусад төсөвт байгууллагуудад зардал олгосон эсэхийг аймгийн Эрүүл мэндийн газар, Мэргэжлийн хяналтын газар, Цагдаагийн газар, Онцгой байдлын хэлтэс, Улсын бүртгэлийн хэлтсээс тодруулсан ба аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсээс бусад байгууллагад сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой зардал гараагүй байна.

1.17. Харин аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэст Улсын бүртгэлийн Ерөнхий газрын /цаашид УБЕГ гэх/ даргын 2020.09.02-ний өдрийн А/1304 дүгээр тушаалаар аймаг, сумын ИТХ-ын сонгууль зохион байгуулах зардалд 70778.5 мянган төгрөг хуваарилсан ба тус санхүүжилтийг хэлстийн нэмэлт санхүүжилтийн дансанд төвлөрүүлж зарцуулсан байна.

СЕХ-ны 2020.09.02-ний өдрийн 285 дугаар тогтоолын хавсралтаар Баянхонгор аймгийн 4 суманд 4 хэсэг шинээр байгуулах шийдвэр гарч, түүний зардалд 1680.0 мянган төгрөгийг хуваарилснаар, орон нутгийн 2020 оны ээлжит сонгууль зохион байгуулах зардалд нийт 72458.5 мянган төгрөгийг олгосон байна.

Аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дамжуулан олгосн дээрх зардлын гүйцэтгэлийг 2020.11.05-ны өдөр анхан шатны баримттай тулган шалгахад гүйцэтгэлээр 63660.3 мянган төгрөгийг олгож, 8798.2 мянган төгрөг үлдэгдлээр байснаас 2060.0 мянган төгрөг нь Улаанбаатар хотод тоног төхөөрөмж хүлээлгэн өгсөн зардалд олгохоор, 5625.0 мянган төгрөг нь УБЕГ-ын даргын 2020.10.23-ний өдрийн А/1424 дүгээр тушаалаар сонгуулийн бэлтгэл ажлын хүрээнд ажлын бус цагаар ажилласан 20 албан хаагчид олгох мөнгөн урамшуулалд олгохоор хүлээгдэж байгаа зардлын гүйцэтгэл байгаа ба харин 1113.2 мянган төгрөг нь бусад зардлын хэмнэлт байна.

1.18. УБЕГ-аас хуваарилсан бичиг хэргийн зардлаас 742.2 мянга, томилолт унааны зардлаас 130.4 мянга, сургалтын зардлаас 240.6 мянга, нийт 1113.2 мянган төгрөгийг хэмнэсэн атлаа төсөвт буцаан төвлөрүүлээгүй зөрчил илэрсэн тул орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр төлбөрийн актыг тогтоов.

1.19. Аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн сонгуулийн үйл ажиллагаатай холбоотой зардлын гүйцэтгэлийг анхан шатны баримттай тулгах горим сорилыг хэрэгжүүлэхэд дараах зөрчил илэрлээ.

Аудитын илрүүлэлт

1. "Шунхлай трейдинг" ХХК-аас 2020.10.01-ны өдөр 1260.0 мянган төгрөгийн шатахуун авч, сонгогчийн нэрийн жагсаалтыг 3 суудлын автомашинаар 19 суманд хүргэсэн, 2020.10.29-ны өдөр 443.6 мянган төгрөгийн шатахуун авч, Шаргалжуут тосгоны 8 дугаар багт ажилласан итгэмжлэгдсэн ажилтны унааны зардалд 15.0 мянга, Галуут, Богд сумд сонгуулийн өдөр буюу 2020.10.15-ны өдөр гэмтэл гарч, 2 шуурхай баг очиж ажиллахад 428.6 мянган төгрөг олгосон гэх боловч анхан шатны баримт, замын хуудсыг хавсаргаагүй;
2. Орон нутгийн сонгуулийн итгэмжлэгдсэн ажилтны урамшуулалд 2020.10.30-ны өдөр Хаан банкаар 21546.0 мянга, Төрийн банкаар 18522.0 мянга, нийт 40068.0 мянган төгрөгийг сумын улсын бүртгэгчийн дансаар дамжуулан олгосон ба Баян-Өндөр, Галуут, Жинст, Баацагаан, Бууцагаан сумаас бусад сум ажилтнуудад олгосон 29484.0 мянган төгрөгийн жагсаалтыг аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэст ирүүлээгүй байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг зөрчсөн дээрх зөрчлүүдэд хугацаатай албан шаардлага өгч ажиллав.

1.20. Аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн даргын гэр бүлийн хүн Ж.Ганболдтой, хэлтсийн нягтлан бодогч Г.Бат-Очир Улаанбаатар хотоос ачаа тээвэрлэх 2060.0 мянган төгрөгийн гэрээ байгуулсан байгаа нь Нийтийн албанд нийтийн болон

хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх “Албан тушаалтан албан үүргээ гүйцэтгэхдээ өөрийн болон өөртэй нь хамаарал бүхий этгээдийн хувийн ашиг сонирхлыг хөндсөн захиргааны шийдвэр гаргах, удирдах, хяналт, шалгалт хийх, хариуцлага хүлээлгэх, гэрээ байгуулах, эдгээрийг хэлэлцэх, бэлтгэх, оролцох зэрэг үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно” гэснийг зөрчсөн байна.

Иймд дээрх үйлдлийг давтан гаргахгүй байх талаар аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн даргад зөвлөв.

УЛСЫН ТӨСВӨӨС ОЛГОСОН ЗАРДЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛД ТАВИХ ХЯНАЛТЫГ ХАНГАЛТГҮЙ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙНА.

1.21. Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2016 оны 04 дүгээр тогтоолоор баталсан “Сонгуулийн хороодод төсөв хуваарилах, зарцуулах, түүнд хяналт тавих, тайлан гаргах тухай журам”-ын 3.4⁷, 4.6⁸ дахь заалтын дагуу аймгийн Сонгуулийн хороо нь сумдын сонгуулийн хорооны сонгуулийн зардлын зарцуулалтад хяналт тавих чиг үүрэгтэй байгаа ба аймгийн сонгуулийн хорооны нягтлан бодогч нь сумдын сонгуулийн зардлын тайлан, анхан шатны баримтыг аймгаас хуваарилсан зардлын нэгтгэлтэй тулган зөрүүтэй гаргасан тайланг тухай бүр нь засуулах зэргээр хүлээж авахдаа хяналт хэрэгжүүлсэн гэх тайлбарыг өгсөн ч аудитаар зарим сумдын тайлан анхан шатны баримт дутуу, хуваарилсан зардлыг хооронд нь гүйлгэн зарцуулсан байгаа нь хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлээгүй байна.

1.22. Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2016 оны 04 дүгээр тогтоолоор баталсан “Сонгуулийн хороодод төсөв хуваарилах, зарцуулах, түүнд хяналт тавих, тайлан гаргах тухай журам”-ын 3.2⁹-т заасныг зөрчиж Баянлиг сумын Сонгуулийн хорооны бичиг хэргийн зардалд 150.0 мянган төгрөг хуваарилсан байхад гүйцэтгэлээр 178.5 мянган төгрөг зарцуулж, батлагдсан зардлыг 28.5 мянган төгрөгөөр хэтрүүлсэн ба хэсгийн хороодод хуваарилсан зардлаас 19.2 мянган төгрөгийг дутуу олгож, унааны зардлаас 9.3 мянган төгрөгийг гүйлгэн зарцуулсан байна.

1.23. Сумдын сонгуулийн хороод нь тайлан ирүүлэхдээ тайлангийн товч танилцуулга, тодруулгыг ирүүлээгүй байхад аймгийн Сонгуулийн хорооны нягтлан бодогч хүлээж авсан байгаа нь Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2016 оны 04 дүгээр тогтоолоор баталсан “Сонгуулийн хороодод төсөв хуваарилах, зарцуулах, түүнд хяналт тавих, тайлан гаргах тухай журам”-ын 4.3.2¹⁰ дахь заалтыг зөрчсөн байна.

1.24. Иймд аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон сумдын сонгуулийн хороодын зардлын тайланг хүлээж авахдаа шат

⁷ Сонгуулийн Ерөнхий Хороо нь аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хороо болон төв комиссын сонгуулийн зардлын зарцуулалтад, аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хороо нь сум, дүүргийн сонгуулийн хорооны, төв комисс нь салбар комиссын сонгуулийн зардлын зарцуулалтад тус тус хяналт тавина.

⁸ Аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хорооны нягтлан бодогч сум, дүүргийн сонгуулийн хорооноос ирүүлсэн санхүүгийн анхан шатны баримтыг шалган, акт үйлдэн хүлээн авч, аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хорооны санхүүгийн анхан шатны баримтын хамт архивын нэгж болгон аймаг, нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын архивд албан ёсоор хүлээлгэн өгнө

⁹ Сонгуулийн хороод нь хуваарилсан зардлыг эдийн засгийн ангилал хооронд гүйлгэхгүй бөгөөд шаардлагатай бол дээд шатны сонгуулийн байгууллагад албан ёсоор хүсэлт тавьж шийдвэрлүүлнэ

¹⁰ Тайлангийн товч танилцуулга, тодруулга

шатны хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлж зөрчлийг давтан гаргахгүй байхыг аймгийн Сонгуулийн хорооны даргад зөвлөв.

Монгол Улсын Засгийн газраас гаргасан цар тахалтай холбоотой шийдвэрийн дагуу аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга, нягтлан бодогч нарт гүйцэтгэлийн аудитын тайлангийн төслийг цахим хаягаар явуулж, саналыг авахад саналгүй гэсэн хариуг цахимаар ирүүлсэн болно.

Аудитаар нийт 50401.0 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 2648.8 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 45663.7 мянган төгрөгийн албан шаардлага өгч, 2088.5 мянган төгрөгийн зөрчлийг давтан гаргахгүй ажиллахыг холбогдох албан тушаалтнуудад зөвлөв.

ДҮГНЭЛТ:

Аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтийг гаргаж байна.

1. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгуулийн зардалд улсын төсвөөс олгосон 532709.0 мянган төгрөгийн зардлыг сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодод хуваарилахдаа Сонгуулийн ерөнхий хорооноос ирүүлсэн төсвийн зарцуулалтын тухай тайлбарыг баримталж ажилласан байна.
2. Аймгийн Сонгуулийн хороо, зарим хэсгийн хороод батлагдсан зардлаас анхан шатны баримтгүй 1453.3 мянган төгрөгийг олгож, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг мөрдөж ажиллаагүй байна.
3. Аймаг, сумын ИТХ-ын 2020 оны ээлжит сонгууль зохион байгуулах зардлаас худалдан авсан дараагийн сонгууль болон төсөвт байгууллагуудад цаашид ашиглагдах боломжтой 8830.5 мянган төгрөгийн бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйлсийг хөрөнгөд бүртгэж, төсвийн хөрөнгийг хэмнэх бодлогыг барьж ажиллаагүй байна.
4. Анхан шатны баримтгүй гүйлгээ байхгүй, баримтын бүрдэл дутуу байхад аймгийн Сонгуулийн хороо сумдын сонгуулийн хорооны зардлын зарцуулалтад хяналтыг хангалтгүй хэрэгжүүлж, Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2016 оны 04 дүгээр тогтоолоор баталсан “Сонгуулийн хороодод төсөв хуваарилах, зарцуулах, түүнд хяналт тавих, тайлан гаргах тухай журам”-ыг мөрдөж ажиллаагүй байна.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

АУДИТААС ДЭВШҮҮЛЖ БҮЙ САНАЛ

Аудитын дүнд үндэслэн дараах саналыг Монгол Улсын Сонгуулийн Ерөнхий хороонд хүргүүлж байна. Үүнд:

1. УИХ болон аймаг, сумын ИТХ-ын ээлжит сонгууль явуулах зардлаас сонгуулийн байр бэлтгэх, тохижуулах зардлаас худалдан авсан, дараагийн сонгуулийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах зарим хөрөнгийг сумын ИТХ-ын бүртгэлд тусад нь нөөц хөрөнгө хэлбэрээр бүртгүүлж, дараагийн сонгуулийн хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлохдоо нөөц хөрөнгийн судалгааг гаргуулан авч, зардлын төлөвлөлтийг хийснээр улсын дүнгээр тодорхой хэмжээний төсвийн хөрөнгийг хэмнэж болохоор байна.
2. Сумын хэсгийн хороодод олгосон 100.0 мянган төгрөгийн шуудан холбооны зардлыг зарим сум хорооны гишүүдэд жигд хуваарилсан байхад зарим сумын хэсгийн хорооны дарга нарт 60.0-65.0 мянган төгрөг, гишүүдэд 5.0 мянган төгрөг олгож харьцангуй хуваарилсан тул цаашид шуудан холбооны зардлыг хэрхэн хуваарилах талаар нэгдсэн арга зүйгээр хангаж ажиллах шаардлагатай байна.

ДАРГА БӨГӨӨД ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ**

2020 оны 11 сарын 11 өдөр

Дугаар 196 /БНА-2020/-06-1А

Номгон

Г Төлбөр барагдуулах тухай Г

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд, Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/53 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан аудитын сэдвийн төлөвлөгөөг үндэслэн Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газраас “Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэл”-д хийсэн гүйцэтгэлийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

1. Батлагдсан төсвөөс 2020.09.02, 2020.10.13-ны өдөр аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга, нарийн бичгийн дарга нарт тус бүр 100.0 мянга, хорооны 7 гишүүнд 280.0 мянга, мэдээлэл технологийн багийн 5 гишүүнд 100.0 мянга, нийт 580.0 мянган төгрөгийн холбооны зардлыг анхан шатны баримтгүй олгосон.
2. Аймгийн Сонгуулийн хорооны гишүүн О.Эрдэнэ-Оюун, Б.Наранцэцэг нарт орон нутгийн сонгуулийн хугацаанд ажиллахад шатахууны зардалд анхан шатны баримтгүй 100.0 мянган төгрөг олгосон.
3. Өлзийт сумын хэсгийн хорооны даамал Ч.Батдоржийн санал тоолох төхөөрөмжийг аймгийн Сонгуулийн хороонд хүлээлгэн өгсөн томилолтын 50.0 мянган төгрөгийг олгохдоо тус сумын хэсгийн хорооны нөөц даамал Б.Баасанжаргалын дансанд шилжүүлсэн байхад алдааг залруулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй.
4. Батлагдсан зардлаас худалдан авсан талоноос 2020 оны 10 дугаар сарын 13-ны өдөр хэв журам, харуул, тагнуул гэсэн утгаар тус бүр 250.0 мянга, нийт 500.0 мянган төгрөгийн шатахууны талон олгосон атлаа замын хуудас байхгүй зэрэг зөрчлүүд илэрлээ.

Дээрх зөрчлүүд нь Сонгуулийн тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1.6 дахь “Улсын болон орон нутгийн төсвөөс хуваарилсан хөрөнгийг зориулалтын дагуу захиран зарцуулах, хуваарилах, зарцуулалтад нь хяналт тавих”, Аймаг, нийслэл,

Акт-2020

005050560

сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2.10 дахь "Аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хороо харьяалах нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: Сонгуулийн ерөнхий хорооноос хуваарилсан төсвийн хөрөнгийг зориулалтын дагуу захиран зарцуулах, зохих журмын дагуу харьяалах сонгуулийн хороонд хуваарилах, зарцуулалтад нь хяналт тавих", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна", 13.6 дахь "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13.7 дахь "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 дахь "Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь "Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2016 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Төрийн аудитын байгууллагын акт тогтоох, албан шаардлага өгөхөд баримтлах журам"-ын 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсэгт "Аудитаар орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, өмч, хөрөнгө бэлтгэх, ашиглах, хадгалах харилцааг зохицуулсан хууль эрх зүйн актууд болон гэрээ, хэлцлийн нөхцөлийг мөрдөөгүйгээс илэрсэн дараах зөрчилд төрийн аудитын байгууллага акт тогтооно" гэснийг тус тус үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

1. Аймгийн Сонгуулийн хорооны гишүүдэд анхан шатны баримтгүй олгосон 780,000 /Долоон зуун наян мянган/ төгрөгийг хавсралтад заасан нэр бүхий гишүүдээр төлүүлж, Төрийн сан дахь бусад хураамжийн орлогын 100030000947 тоот дансанд төвлөрүүлэх.
2. Өлзийт сумын Сонгуулийн хэсгийн хорооны нөөц даамал Б.Баасанжаргалаар томилолтын 50,000 /Тавин мянган/ төгрөгийг төлүүлж, тус сумын хэсгийн хорооны даамал Ч.Батдоржид нөхөн олгох.
3. Анхан шатны баримтгүй зориулалт бусаар зарцуулсан 500,000 /Таван зуун мянган/ төгрөгийг аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга М.Өнөржаргалаар тус тус

төлүүлж Төрийн сан дахь бусад хураамжийн орлогын 100030000947 тоот дансанд төвлөрүүлэх.

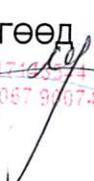
4. Төлбөрийн актыг барагдуулсан санхүүгийн баримтыг 2020 оны 11 дүгээр сарын 12-ны дотор холбогдох нотлох баримтын хамт Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга М.Өнөржаргал, нягтлан бодогч Г.Ганчимэг нарт хариуцуулав.

АКТЫГ

ТОГТООСОН:

АХЛАХ АУДИТОР Б.ДОЛЖМАА

ХЯНАСАН:

ХЭЛТСИЙН ДАРГА БӨГӨӨД
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР А.ЦЭЭНЯМ

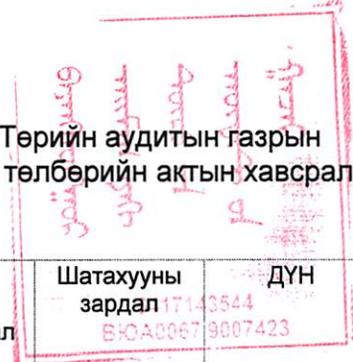
БЮА0067 9007423

ЗӨВШӨӨРСӨН:

БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН
СОНГУУЛИЙН ХОРООНЫ
ДАРГА М.ӨНӨРЖАРГАЛ

НЯГТЛАН БОДОГЧ Г.ГАНЧИМЭГ

Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын
196/БНА-2020/06/-ГА тоот төлбөрийн актын хавсралт

№	Овог нэр	2020.09.02-ны өдөр олгосон холбооны зардал	2020.10.13-ны өдөр олгосон холбооны зардал	Шатахууны зардал	ДҮН
1	М.Өнөржаргал	50,000	50,000	500,000	700,000
2	Д.Юндэнбазар	50,000	50,000		100,000
3	Г.Батбаяр	20,000	20,000		40,000
4	Д.Сарангарав	20,000	20,000		40,000
5	Н.Мэндбаяр	20,000	20,000		40,000
6	В.Наранчимэг	20,000	20,000		40,000
7	Ц.Байгалмаа	20,000	20,000		40,000
8	О.Эрдэнэ-Оюун	20,000	20,000	100,000	140,000
9	Д.Оюунбаатар	20,000	20,000		40,000
10	Б.Наранцэцэг		20,000	100,000	120,000
11	Д.Чулуунцэцэг		20,000		20,000
12	Т.Дагвадорж		20,000		20,000
13	Уламбаяр		20,000		20,000
14	Г.Баатартогтох		20,000		20,000
	ДҮН	240,000	340,000	700,000	1,280,000

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2020 оны 11 сарын 11 өдөр

Дугаар 198/БНА - 2020/06/А

Номгон

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/53 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан аудитын сэдвийн төлөвлөгөөг үндэслэн Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газраас “Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэл”-д хийсэн гүйцэтгэлийн аудитаар сумын сонгуулийн хороо, хэсгийн хороодын анхан шатны баримтыг тулган шалгахад дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

1. Баянбулаг сумын 4-р хэсэг сонгууль зохион байгуулах унааны зардлаас 17.5 мянга, Баян-Өндөр сумын 2 дугаар хэсэг 89.8 мянга, Богд сумын 4 дүгээр хэсэг 22.0 мянга, Шинэжинст сумын 3 дугаар хэсэг 35.0 мянган төгрөгийн шатахууны үнийг тус тус анхан шатны баримтгүй, замын тооцооны хуудас бичилгүй зарцуулсан.
2. Шинэжинст сумын сонгуулийн хороо сонгуулийн өдөр санал авах байранд нэмэлтээр ажилласан эрүүл мэндийн, онцгой байдлын 12 ажилтанд нийт 144.0 мянган төгрөгийн хоолны мөнгийг олгохдоо 14.4 мянга, Баянцагаан сум 15 ажилтанд нийт 180.0 мянган төгрөгийн хоолны мөнгө олгохдоо 18.0 мянган төгрөгийн хувь хүний орлогын албан татварыг суутган тооцоогүй.
3. Баянцагаан сумын сонгуулийн хороо шуудан холбооны зардлаас 9.0 мянган төгрөгөөр DDISH-н төлбөр төлсөн зэрэг зөрчилтэй байна.

Дээрх зөрчлүүд нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7 дахь “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно.”, Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 1.7 дахь “Хоол, унааны мөнгө” албан татвар ногдуулна, Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5 дахь “Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулна” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь “Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2016 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан

005050566

Арт-2020

“Төрийн аудитын байгууллагын акт тогтоох, албан шаардлага өгөхөд баримтлах журам”-ын 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсэгт “Аудитаар орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, өмч, хөрөнгө бэлтгэх, ашиглах, хадгалах харилцааг зохицуулсан хууль эрх зүйн актууд болон гэрээ, хэлцлийн нөхцөлийг мөрддөөгүйгээс илэрсэн дараах зөрчилд төрийн аудитын байгууллага акт тогтооно” гэснийг тус тус үндэслэн **ТОГТООХ нь**

1. Анхан шатны баримтгүй, баримтын бүрдэл дутуу зарцуулсан Баянбулаг сумын 3-4 дүгээр хэсгийн хорооны 17,500 /Арван долоон мянга таван зуу/, Баян-Өндөр сумын 7-2 дугаар хэсгийн хорооны 89.800 /Наян есөн мянга найман зуу/, Богд сумын 9-4 дүгээр хэсгийн хорооны 22,000 /Хорин хоёр мянга/, Шинэжинст сумын сонгуулийн хорооны 35,000 /Гучин таван мянга/, Баянцагаан сумын сонгуулийн хорооны 9,000 /Есөн мянган/ төгрөгийг холбогдох буруу албан тушаалтнаар төлүүлэх.

2. Сумын сонгуулийн хорооны санал авах байранд нэмэлтээр ажилласан үйлчилгээний ажилчдын хоолны мөнгөнөөс суутган тооцоогүй хувь хүний орлогын албан татварын 14,400 /Арван дөрвөн мянга дөрвөн зуун/ төгрөгийг Шинэжинст сумын, 18,000 /Арван найман мянган/ төгрөгийг Баянцагаан сумын холбогдох ажилчдаар төлүүлэх.

3. Дээрх төлбөрийг Баянхонгор аймгийн Төрийн сан дахь Бусад, татвар хураамжийн орлогын 100030000947 тоот дансанд төвлөрүүлэх.

4. Аудитаар тогтоосон 205,650 /Хоёр зуун таван мянга зургаан зуун тавин/ төгрөгийн төлбөрийн актыг бүрэн барагдуулж, санхүүгийн баримтыг 2020 оны 11 дүгээр сарын 20-ны дотор Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга М.Өнөржаргал, нягтлан бодогч Г.Ганчимэг нарт хариуцуулав.

АКТЫГ

ТОГТООСОН¹:
АХЛАХ АУДИТОР
АУДИТОР
АУДИТОР
ХЯНАСАН:
ХЭЛТСИЙН ДАРГА БӨГӨӨД
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Б.ДОЛЖМАА
Б.НАРАНГЭРЭЛ
Н.БҮНЧИНСҮРЭН

А.ЦЭЭНЯМ

ЗӨВШӨӨРСӨН:
БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН
СОНГУУЛИЙН ХОРООНЫ
ДАРГА
М.ӨНӨРЖАРГАЛ
НЯГТЛАН БОДОГЧ

Г.ГАНЧИМЭГ

¹ Акт, албан шаардлагын биелэлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2-д заасан “Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ” гэж заасны дагуу хариуцагч албан тушаалтанд хариуцлага ногдуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2020 оны 11 сарын 11 өдөр

Дугаар 134/БНА-2020/08-1А

Номгон

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/53 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан аудитын сэдвийн төлөвлөгөөг үндэслэн Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газраас “Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэл”-д хийсэн гүйцэтгэлийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Сонгуулийн хорооны санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардлаас дараагийн сонгуулийн болон төсөвт байгууллагуудын үйл ажиллагаанд ашиглаж болох 8830.5 мянган төгрөгийн бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйл авсан байхад төсөвт байгууллагад шилжүүлж, хөрөнгөд орлогоор бүртгээгүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх “Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ”, 14.4.2 “бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2016 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагын акт тогтоох, албан шаардлага өгөхөд баримтлах журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэгт “Төрийн аудитын байгууллагаас гүйцэтгэж байгаа аудитын дүнд шалгагдагч байгууллагын удирдлагаас тодорхой арга хэмжээг богино хугацаанд авч хэрэгжүүлэх нь тухайн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байхад чухал үр нөлөөтэй гэж үзсэн дараах алдаа

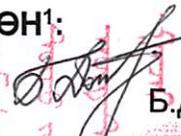
00504037/ АШ-2020

зөрчлийг арилгуулахаар төрийн аудитын байгууллага холбогдох албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” гэснийг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Сонгуулийн хорооны санал авах байр бэлтгэх, тохижуулах зардлаас худалдан авсан 8.830.499 /Найман сая найман зуун гучин мянга дөрвөн зуун ерэн есөн/ төгрөгийн бага үнэтэй түргэн элэгдэх зүйлсийг 20 сумын ИТХ-ын хөрөнгөд хавсралтын дагуу орлогоор бүртгэх.

2. Албан шаардлагын биелэлтийг 2020 оны 11 дүгээр сарын 22-ны дотор Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга М.Өнөржаргал, нягтлан бодогч Г.Ганчимэг нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ:

ӨГСӨН¹:	ЗӨВШӨӨРСӨН:
АХЛАХ АУДИТОР 	БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН
АУДИТОР 	СОНГУУЛИЙН ХОРООНЫ
ХЯНАСАН:	ДАРГА
ХЭЛТСИЙН ДАРГА БӨГӨӨД	М.ӨНӨРЖАРГАЛ
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР 	НЯГТЛАН БОДОГЧ
А.ЦЭЭНЯМ	Г.ГАНЧИМЭГ

¹ Төрийн аудитын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно

Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдрийн
 .....13А..... тоот албан шаардлагын хавсралт

№	Сумын нэр	Хэсгийн хороо	Материалын нэр	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ	Нийт дүн	Бэлтгэн нийлүүлэгчийн нэр
1	Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хороо		Төрийн далбаа	106	20,000	2,120,000	"Баянтал" ХХК
	Аймгийн дүн					2,120,000	
1	Жинст	15-1	Уртасгагч залгуур	2	32000	64,000	"Их богдын ундарга" ХХК
2	Жинст	15-1	Хогийн сав	1	15000	15,000	"Их богдын ундарга" ХХК
3	Жинст	15-2	Уртасгагч	2	20000	40,000	"Их богдын ундарга" ХХК
4	Жинст	15-2	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	30000	60,000	"Их богдын ундарга" ХХК
5	Жинст	15-3	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	50000	100,000	"Их богдын ундарга" ХХК
6	Жинст	15-3	Хогийн сав	1	12000	12,000	"Их богдын ундарга" ХХК
7	Жинст	15-4	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	30000	60,000	"Их богдын ундарга" ХХК
8	Жинст	15-4	Уртасгагч залгуур	2	25000	50,000	"Их богдын ундарга" ХХК
9	Жинст	15-4	Ширээний бүтээлэг	5	5000	25,000	"Их богдын ундарга" ХХК
10	Жинст	15-4	Томруулдаг шил	2	5000	10,000	"Их богдын ундарга" ХХК
11	Жинст	15-5	Уртасгагч залгуур	1	25000	25,000	"Их богдын ундарга" ХХК
12	Жинст	15-5	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	30000	60,000	"Их богдын ундарга" ХХК
13	Жинст	15-5	Хогийн сав	1	15000	15,000	"Их богдын ундарга" ХХК
	Жинст сумын дүн					536,000	
1	Шинэжинст	19-1	Уртасгагч залгуур	1	29,000	29,000	ТЭТХ ХХК
2	Шинэжинст	19-1	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	10,000	20,000	ТЭТХ ХХК
3	Шинэжинст	19-3	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	18,000	36,000	Амарбаянжинст
4	Шинэжинст	19-4	Хувин	1	14,500	14,500	Зах гурван бамбуу ХХК
5	Шинэжинст	19-4	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	10,000	20,000	Зах гурван бамбуу ХХК
	Шинэжинст сумын дүн					119,500	
1	Баянлиг	5-1	Уртасгагч залгуур	2	18,000	36,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
2	Баянлиг	5-1	Хогийн сав	1	25,000	25,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
3	Баянлиг	5-1	Ширээний бүтээлэг	5	8,000	40,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
4	Баянлиг	5-1	Угаалгын хувин	1	15,000	15,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
5	Баянлиг	5-2	Уртасгагч залгуур	2	18,000	36,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
6	Баянлиг	5-2	Хогийн сав	1	25,000	25,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
7	Баянлиг	5-2	Ширээний бүтээлэг	5	8,000	40,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
8	Баянлиг	5-2	Угаалгын хувин	1	15,000	15,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
9	Баянлиг	5-3	Ширээний бүтээлэг	5	8,000	40,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
10	Баянлиг	5-3	Уртасгагч залгуур	2	18,000	36,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
11	Баянлиг	5-3	Хогийн сав	1	25,000	25,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
12	Баянлиг	5-3	Угаалгын хувин	1	15,000	15,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
13	Баянлиг	5-4	Ширээний бүтээлэг	5	8,000	40,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
14	Баянлиг	5-4	Уртасгагч залгуур	2	18,000	36,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
15	Баянлиг	5-4	Хогийн сав	1	25,000	25,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
16	Баянлиг	5-4	Угаалгын хувин	1	15,000	15,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
17	Баянлиг	5-5	Ширээний бүтээлэг	5	8,000	40,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
18	Баянлиг	5-5	Уртасгагч залгуур	2	18,000	36,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
19	Баянлиг	5-5	Хогийн сав	1	25,000	25,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
20	Баянлиг	5-5	Угаалгын хувин	1	15,000	15,000	Г.Дашлхагва Арвижих дэлгүүр
	Баянлиг сумын дүн					580,000	
1	Баянцагаан	8-1	Уртасгагч залгуур	1	25000	25,000	Далай банди хоршоо
2	Баянцагаан	8-1	Хогийн сав	1	10000	10,000	Далай банди хоршоо
3	Баянцагаан	8-2	Уртасгагч залгуур	1	12000	12,000	Далай банди хоршоо
4	Баянцагаан	8-2	Ус буцалгагч	1	20000	20,000	Далай банди хоршоо
5	Баянцагаан	8-2	Хогийн сав	1	10000	10,000	Далай банди хоршоо
6	Баянцагаан	8-2	Уртасгагч залгуур	1	10000	10,000	Далай банди хоршоо
7	Баянцагаан	8-3	Өлгүүр	1	15000	15,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
8	Баянцагаан	8-3	Уртасгагч залгуур	1	15000	15,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
9	Баянцагаан	8-3	Уртасгагч залгуур	1	12000	12,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
10	Баянцагаан	8-3	Ширээний бүтээлэг	2	6000	12,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
11	Баянцагаан	8-3	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	10000	20,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
12	Баянцагаан	8-3	Ус буцалгагч	1	28000	28,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
13	Баянцагаан	8-4	Өлгүүр	1	15000	15,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
14	Баянцагаан	8-4	Уртасгагч	1	12000	12,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
15	Баянцагаан	8-4	Уртасгагч залгуур	1	15000	15,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
16	Баянцагаан	8-4	Ус буцалгагч	1	28000	28,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
17	Баянцагаан	8-4	Ширээний бүтээлэг	2	6000	12,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
18	Баянцагаан	8-4	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	10000	20,000	Баяндэлгэрэх хайрхан ХХК
19	Баянцагаан	8-5	Уртасгагч залгуур	1	20000	20,000	Далай банди хоршоо
20	Баянцагаан	8-5	Уртасгагч залгуур	1	12000	12,000	Далай банди хоршоо

№	Сумын нэр	Хэсгийн хороо	Материалын нэр	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ	Нийт дүн	Бэлтгэн нийлүүлэгчийн нэр
21	Баянцагаан	8-5	Ус буцалгагч	1	38000	38,000	Далай банди хоршоо
22	Баянцагаан	8-5	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	20000	40,000	Далай банди хоршоо
23	Баянцагаан	8-5	Хогийн сав	1	10000	10,000	Далай банди хоршоо
Баянцагаан сумын дүн						411,000	
1	Бууцагаан	11-3	Ус буцалгагч	1	15000	15,000	Өлзийт нөмөр
2	Бууцагаан	11-3	Уртасгагч залгуур	1	30000	30,000	Өлзийт нөмөр 143544
3	Бууцагаан	11-1	Уртасгагч залгуур	1	25000	25,000	Өлзийт нөмөр 7 9007423
4	Бууцагаан	11-2	Уртасгагч залгуур	1	13000	13,000	Өлзийт нөмөр
4	Бууцагаан	11-1	Тооны машин	1	22400	22,400	Өлзийт нөмөр
5	Бууцагаан	11-3	Уртасгагч залгуур	2	15000	30,000	Есөн-Эрдэнэ
6	Бууцагаан	11-4	Уртасгагч залгуур	1	25000	25,000	Л.Нэргүй
7	Бууцагаан	11-6	Ус буцалгагч	1	30000	30,000	Дархан сүрэг
8	Бууцагаан	11-7	Ус буцалгагч	1	15000	15,000	Дархан сүрэг
8	Бууцагаан	11-6	Уртасгагч залгуур	2	18000	36,000	Дархан сүрэг
Бууцагаан сумын дүн						241,400	
1	Эрдэнэцогт	20-1	Ширээний бүтээлэг	10	13000	130,000	Батдэлгэр
2	Эрдэнэцогт	20-1	Санал тэмдэглэх бүхээг	3	10000	30,000	Батдэлгэр
3	Эрдэнэцогт	20-2	Ширээний бүтээлэг	10	13000	130,000	Батдэлгэр
4	Эрдэнэцогт	20-2	Санал тэмдэглэх бүхээг	3	10000	30,000	Батдэлгэр
5	Эрдэнэцогт	20-3	Ширээний бүтээлэг	1	13500	13,500	Батдэлгэр
6	Эрдэнэцогт	20-4	Ширээний бүтээлэг	10	13000	130,000	Батдэлгэр
7	Эрдэнэцогт	20-4	Санал тэмдэглэх бүхээг	3	10000	30,000	Батдэлгэр
8	Эрдэнэцогт	20-5	Ширээний бүтээлэг	10	13000	130,000	Батдэлгэр
9	Эрдэнэцогт	20-5	Санал тэмдэглэх бүхээг	4	8000	32,000	Сая сарлаг хоршоо
10	Эрдэнэцогт	20-6	Ширээний бүтээлэг	15	5000	75,000	Баасанбат
11	Эрдэнэцогт	20-6	Санал тэмдэглэх бүхээг	3	25000	75,000	Баасанбат
Эрдэнэцогт сумын дүн						805,500	
1	Заг	16-1	Уртасгагч залгуур	2	40000	80,000	Бүүвэйн ус
2	Заг	16-1	Хогийн сав	1	25000	25,000	Бүүвэйн ус
3	Заг	16-2	Уртасгагч залгуур	1	35000	35,000	Солонгорон туяарах цацраг
4	Заг	16-2	Тугны суурь	1	25000	25,000	Солонгорон туяарах цацраг
5	заг	16-3	Хогийн сав	1	30000	30,000	Оорцог оюу
6	Заг	16-3	Уртасгагч залгуур	2	30000	60,000	Оорцог оюу
7	Заг	16-4	Хогийн сав	2	28000	56,000	Сод мөнх
8	Заг	16-4	Уртасгагч залгуур	1	17000	17,000	Сод мөнх
Заг сумын дүн						328,000	
1	Богд	09-05	Цонхны хөшиг	2	15000	30,000	Т.Гэрэлтуяа
2	Богд	09-05	Ус буцалгагч	1	40000	40,000	Т.Гэрэлтуяа
3	Богд	09-05	плитка	1	30000	30,000	Т.Гэрэлтуяа
4	Богд	09-03	Цонхны хөшиг	2	15000	30,000	Т.Гэрэлтуяа
5	Богд	09-03	Ус буцалгагч	1	40000	40,000	Т.Гэрэлтуяа
6	Богд	09-03	плитка	1	30000	30,000	Т.Гэрэлтуяа
7	Богд	09-01	Уртасгагч залгуур	2	20000	40,000	сүүн далай
8	Богд	09-01	Ус буцалгагч	1	30000	30,000	сүүн далай
9	Богд	09-06	Уртасгагч залгуур	3	30000	90,000	Т.Уранчимэг
10	Богд	09-02	плитка	1	42000	42,000	Өгөөж богд
11	Богд	09-02	Ус буцалгагч	1	38000	38,000	Өгөөж богд
12	Богд	09-02	Уртасгагч залгуур	1	20000	20,000	Өгөөж богд
Богд сумын дүн						460,000	
1	Баянговь	04-01	Шал угаагч	1	60000	60,000	Тэргүүн богд
2	Баянговь	04-01	Уртасгагч залгуур	2	10000	20,000	Тэргүүн богд
3	Баянговь	04-02	Ус буцалгагч	1	25000	25,000	Тэргүүн богд
4	Баянговь	04-02	Шал угаагч	1	60000	60,000	Тэргүүн богд
5	Баянговь	04-02	Уртасгагч залгуур	2	15000	30,000	Тэргүүн богд
6	Баянговь	04-05	Шал угаагч	1	75000	75,000	Тэргүүн богд
7	Баянговь	04-05	Хогийн сав	1	30000	30,000	Тэргүүн богд
8	Баянговь	04-05	Уртасгагч залгуур	1	20000	20,000	Тэргүүн богд
9	Баянговь	04-03	Ус буцалгагч	1	35000	35,000	Мөнхмандах наран
10	Баянговь	04-03	Уртасгагч залгуур	2	25000	50,000	Мөнхмандах наран
11	Баянговь	04-04	Уртасгагч залгуур	2	15000	30,000	Мөнхмандах наран
12	Баянговь	04-04	Хогийн сав	1	25000	25,000	Мөнхмандах наран
13	Баянговь	04-04	Ус буцалгагч	1	20000	20,000	Мөнхмандах наран
Баянговь сумын дүн						480,000	
1	Жаргалант	14-2	Хогийн сав	1	13000	13,000	Олз баялаг
2	Жаргалант	14-2	Олон залгуур	1	25000	25,000	Олз баялаг
3	Жаргалант	14-2	Төрийн далбаа	1	25000	25,000	Олз баялаг
4	Жаргалант	14-3	Туг	1	35000	35,000	Бадрах азийн гэгээ
5	Жаргалант	14-3	Уртасгагч залгуур	1	25000	25,000	Бадрах азийн гэгээ

№	Сумын нэр	Хэсгийн хороо	Материалын нэр	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ	Нийт дүн	Бэлтгэн нийлүүлэгчийн нэр
6	Жаргалант	14-1	Хогийн сав	1	15000	15,000	Бадрах азийн гэгээ
7	Жаргалант	14-1	Туг	1	35000	35,000	Бадрах азийн гэгээ
8	Жаргалант	14-1	Уртасгагч залуур	1	35000	35,000	Бадрах азийн гэгээ
9	Жаргалант	14-4	Хогийн сав	1	15000	15,000	Олз баялаг
10	Жаргалант	14-4	Уртасгагч залуур	1	25000	25,000	Олз баялаг
11	Жаргалант	14-4	Төрийн далбаа	1	36000	36,000	Олз баялаг
	Жаргалант сумын дүн					284,000	6417143544 73880257 00071023
1	Гурванбулаг	13-1	Уртасгагч залуур	1	18000	18,000	Улаан чулуут төгс заяа
2	Гурванбулаг	13-1	Ширээний бүтээлэг	3	10000	30,000	Улаан чулуут төгс заяа
3	Гурванбулаг	13-3	ширээний бүтээлэг	1	10000	10,000	Улаан чулуут төгс заяа
4	Гурванбулаг	13-3	Уртасгагч залуур	1	20000	20,000	Улаан чулуут төгс заяа
5	Гурванбулаг	13-4	ширээний бүтээлэг	1	10000	10,000	Улаан чулуут төгс заяа
6	Гурванбулаг	13-4	Уртасгагч залуур	1	20000	20,000	Улаан чулуут төгс заяа
7	Гурванбулаг	13-5	Ширээний бүтээлэг	10	10000	100,000	Улаан чулуут төгс заяа
8	Гурванбулаг	13-5	Уртасгагч залуур	1	20000	20,000	Улаан чулуут төгс заяа
	Гурванбулаг сумын дүн					228,000	
1	Баацагаан	2-1	Төрийн далбаа	1	30000	30,000	Г.Болд
2	Баацагаан	2-1	Сандал	2	35000	70,000	Г.Болд
3	Баацагаан	2-2	Хогийн сав	1	28000	28,000	Р.Алтанцэцэг
4	Баацагаан	2-2	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	25000	50,000	Р.Алтанцэцэг
5	Баацагаан	2-3	тавиур	1	36000	36,000	Б.энхцэцэг
6	Баацагаан	2-3	Шал угаагч	1	60000	60,000	Б.энхцэцэг
7	Баацагаан	2-3	ширээ	1	40000	40,000	Б.энхцэцэг
8	Баацагаан	2-5	Хогийн сав	1	30000	30,000	Т.Лхагвацэрэн
9	Баацагаан	2-5	Олон залуур	1	25000	25,000	Т.Лхагвацэрэн
10	Баацагаан	2-6	Ширээний бүтээлэг	5	8000	40,000	П.Цэмбэл
11	Баацагаан	2-7	Уртасгагч залуур	1	25000	25,000	Б.Цогзолмаа
12	Баацагаан	2-7	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	20000	40,000	Б.Цогзолмаа
13	Баацагаан	2-7	хогийн сав	1	30000	30,000	Б.Цогзолмаа
	Баацагаан сумын дүн					504,000	
1	баян-овоо	6-1	Шал угаагч	1	60000	60,000	Баруунбулаг дэлгүүр
2	баян-овоо	6-1	хогийн сав	1	20000	20,000	Баруунбулаг дэлгүүр
3	баян-овоо	6-2	Уртасгагч залуур	1	17799	17,799	Их номгон
4	баян-овоо	6-2	Шал угаагч	1	45800	45,800	мишээл дэлгүүр
5	баян-овоо	6	Тугны суурь	1	45000	45,000	Ц.Даваасүрэн
6	баян-овоо	6-3	хогийн сав	1	20000	20,000	Хөх бүрд
7	баян-овоо	6-3	туг	1	45000	45,000	Төмөрбаатар
8	баян-овоо	6-4	туг	1	45000	45,000	Баруунбулаг дэлгүүр
9	баян-овоо	6-4	Санал тэмдэглэх бүхээг	1	45000	45,000	Баруунбулаг дэлгүүр
10	баян-овоо	6-4	хогийн сав	1	26000	26,000	Баруунбулаг дэлгүүр
11	баян-овоо	6-4	Уртасгагч залуур	1	17500	17,500	Арвижих худалдааны төв
12	баян-овоо	6-4	Хогийн сав	1	25000	25,000	Арвижих худалдааны төв
	Баян-Овоо сумын дүн					412,099	
1	Баянбулаг	3-1	Уртасгагч залуур	1	12000	12,000	"СХН" ХХК
2	Баянбулаг	3-4	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	20000	40,000	"СХН" ХХК
	Баянбулаг сумын дүн					52,000	
1	Баян-Өндөр	7-1	Уртасгагч залуур	4	30000	120,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
2	Баян-Өндөр	7-1	Ширээний бүтээлэг	7	5000	35,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
4	Баян-Өндөр	7-2	Уртасгагч залуур	3	30000	90,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
5	Баян-Өндөр	7-2	Ширээний бүтээлэг	7	5000	35,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
7	Баян-Өндөр	7-3	Уртасгагч залуур	4	30000	120,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
8	Баян-Өндөр	7-3	Ширээний бүтээлэг	7	5000	35,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
9	Баян-Өндөр	7-4	Уртасгагч залуур	4	30000	120,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
10	Баян-Өндөр	7-4	Ширээний бүтээлэг	7	5000	35,000	"Оргил буурал хайрхан" ХХК
	Баян-Өндөр сумын дүн					590,000	
1	Бөмбөгөр	10-1	Уртасгагч залуур	1	25000	25,000	"Баялаг алтан гандирс" ХХК
3	Бөмбөгөр	10-2	Уртасгагч залуур	1	25000	25,000	"Хонгор арвай" хоршоо
5	Бөмбөгөр	10-2	Гишгүүр	1	16500	16,500	"Хонгор арвай" хоршоо
6	Бөмбөгөр	10-3	Уртасгагч залуур	1	25500	25,500	"Баялаг алтан гандирс" ХХК
7	Бөмбөгөр	10-4	Уртасгагч залуур	1	25000	25,000	"Баялаг алтан гандирс" ХХК
	Бөмбөгөр сумын дүн					117,000	
1	Галуут	12-1	Хогийн сав	1	18000	18,000	"Халзан хайрхан шүтээн" хоршоо
3	Галуут	12-2	Хогийн сав	1	20000	20,000	"Халзан хайрхан шүтээн" хоршоо
6	Галуут	12-3	Самбар	1	25000	25,000	"Халзан хайрхан шүтээн" хоршоо
7	Галуут	12-3	Хогийн сав	1	18000	18,000	"Халзан хайрхан шүтээн" хоршоо
9	Галуут	12-5	Хогийн сав	1	18000	18,000	"Лэмэ"ХХК

№	Сумын нэр	Хэсгийн хороо	Материалын нэр	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ	Нийт дүн	Бэлтгэн нийлүүлэгчийн нэр
12	Галуут	12-5	Уртасгагч залгуур	2	25000	50,000	"Лэмэ"ХХК
	Галуут сумын дүн					149,000	
1	Өлзийт	17-р хэсэг	Бичиг хэргийн цүнх	1	30000	30,000	Б.Болормаа
3	Өлзийт	17-1	Уртасгагч залгуур	1	21000	21,000	Цэлмэг өглөө
7	Өлзийт	17-3	Уртасгагч залгуур	1	25000	25,000	Цэлмэг өглөө
8	Өлзийт	17-3	зай барих самбар	5	7000	35,000	Цэлмэг өглөө
9	Өлзийт	17-4	зай барих самбар	5	7000	35,000	Цэлмэг өглөө
11	Өлзийт	17-5	Уртасгагч залгуур	1	25000	25,000	Цэлмэг өглөө
12	Өлзийт	17-5	зай барих самбар	5	7000	35,000	Цэлмэг өглөө
	Өлзийт сумын дүн					206,000	
1	Хүрээмарал	18-1	Тугны иш суурь	1	30000	30,000	"Баянбат мандал" ХХК
2	Хүрээмарал	18-1	Санал тэмдэглэх бүхээг	1	25000	25,000	"Баянбат мандал" ХХК
3	Хүрээмарал	18-2	Санал тэмдэглэх бүхээг	2	13500	27,000	"Дэлгэрбаянхайрхан" ХХК
4	Хүрээмарал	18-2	Галын хор	1	35000	35,000	"Дэлгэрбаянхайрхан" ХХК
8	Хүрээмарал	18-4	Галын хор	1	45000	45,000	"Баянбат мандал" ХХК
9	Хүрээмарал	18-5	Галын хор	1	45000	45,000	"Зурхайч адууч" ХХК
	Хүрээмарал сумын дүн					207,000	
	Нийт дүн					8,830,499	

Жич: Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хорооны худалдан авсан 20000 төгрөгийн төрийн далбааг сумын хэсгийн хороо бүрт олгосон тул сумын ИТХ-д нэмж орлогод авах

---oOo---

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2020 оны 11 сарын 11 өдөр

Дугаар 135/БНА-2020/001-АА

Номгон

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд тодорхойлсон Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/53 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан аудитын сэдвийн төлөвлөгөөг үндэслэн Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газраас “Аймаг, сумын иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгууль зохион байгуулахтай холбогдон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэл”-д хийсэн гүйцэтгэлийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

1. Аймаг, нийслэл, сум дүүргийн 2020 оны ээлжит сонгууль зохион байгуулах үйл ажиллагааны явцад короно вируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор санал авах байрны ариутгал халдваргүйжүүлэлт гүйцэтгэх албан хаагчдыг Хүрээмарал сумын Засаг даргын 2020.10.14-ны өдрийн А/84 дугаар захирамжаар томилж, хоолны зардалд 180.0 мянган төгрөг олгохоор батлагдсан бөгөөд тус мөнгөнөөс хувь хүний орлогын албан татварт 18.0 мянган төгрөгийг суутгаж, 162.0 мянган төгрөгийг олгохоор байхад захирамжаар томилогдсон ажилтнуудад олголгүй хэсгийн хорооны дарга нарын дансаар дамжуулан олгосон.
2. Заг сумын сонгуулийн хорооны шатахууны тайланг замын хуудастай нь тулган баталгаажуулахад 16-1 дүгээр хэсгийн хорооны унааны зардлаас 30.0 мянга, 16-2 дугаар хэсгийн хорооны унааны зардлаас 119.8 мянган төгрөгийн шатахууныг замын хуудас бичилгүй зарлагдсан.
3. Шинэжинст сумын сонгуулийн хороо 2020.10.12-ны өдөр 19-2 дугаар хэсгийн хорооны унааны зардалд олгосон 375.0 мянган төгрөгийн анхан шатны баримтыг хавсаргаагүй.
4. Шинэжинст сумын сонгуулийн хороо 2020.10.15-ны өдөр 19-3 дугаар хэсгийн хорооны унааны зардалд 300.0 мянган төгрөг олгосон ба анхан шатны

005040379
АШ-2020

баримтаар 265.0 мянган төгрөгийн шатахуун авсан байгаа ба зам явсан хуудсыг стандарт бус маягтаар бөглөж, спидометрийн заалт бичиж тэмдэглээгүй, анхан шатны баримтын бүрдлийн шаардлагыг хангаагүй.

5. Баянцагаан сумын сонгуулийн хорооны харилцах данснаас 2020.09.25-ний өдөр 300.0 мянга, 2020.10.08-ны өдөр 4393.8 мянган төгрөгийг кассаар дамжуулан олгож зарцуулсан байхад кассын тайланг бэлтгэж гаргаагүй байна.

Дээрх зөрчлүүд нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7 “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, Сангийн сайдын 276 дугаар тушаалаар батлагдсан Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журмын 3.8.” Мөнгөн кассын нярав нь анхан шатны орлого, зарлагын баримтыг үндэслэн мөнгөн кассын гүйлгээг хийнэ”, 3.9.” Мөнгөн кассаар дамжуулан хийгдэх гүйлгээ бүрд орлого, зарлагын баримтыг бичиж байна” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2016 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагын акт тогтоох, албан шаардлага өгөхөд баримтлах журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэгт “Төрийн аудитын байгууллагаас гүйцэтгэж байгаа аудитын дүнд шалгагдагч байгууллагын удирдлагаас тодорхой арга хэмжээг богино хугацаанд авч хэрэгжүүлэх нь тухайн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байхад чухал үр нөлөөтэй гэж үзсэн дараах алдаа зөрчлийг арилгуулахаар төрийн аудитын байгууллага холбогдох албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө” гэснийг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу байхад олгосон Заг сумын хэсгийн хороодын шатахууны зардалд 149.800 /Нэг зуун дөчин есөн мянга найман зуун/ төгрөг, Шинэжинст сумын хэсгийн хороодын унааны зардалд 640.000 /Зургаан зуун дөчин мянган/ төгрөгийн шатахууны жолоочийн тооцооны хуудсыг албажуулан ирүүлэх.

2. Хүрээмарал сум сонгуулийн өдөр ажилласан эрүүл мэнд, онцгой байдлын ажилчдын хоолны зардалд олгосон 162.000 /Нэг зуун жаран хоёр мянган/ төгрөгийн баримтыг сумын Засаг даргын захирамжаар томилогдсон ажилтнуудад олгосон баримтыг албажуулан ирүүлэх.

3. Баянцагаан сумын сонгуулийн хороо кассаар дамжуулан олгосон 4.693.800 /Дөрвөн сая зургаан зуун ерэн гурван мянга найман зуун/ төгрөгийн зардлын кассын тайланг гаргаж, албажуулж ирүүлэх.

2. Албан шаардлагын биелэлтийг бүрэн 2020 оны 11 дүгээр сарын 22-ны дотор Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг Баянхонгор аймгийн Сонгуулийн хорооны дарга М.Өнөржаргал, нягтлан бодогч Г.Ганчимэг нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ:

ӨГСӨН¹:

АХЛАХ АУДИТОР
АУДИТОР
АУДИТОР

Б.ДОЛЖМАА
Б.НАРАНГЭРЭЛ
Н.БҮНЧИНСҮРЭН

ХЯНАСАН:

ХЭЛТСИЙН ДАРГА БӨГӨӨД
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

А.ЦЭЭНЯМ

ЗӨВШӨӨРСӨН:

БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН
СОНГУУЛИЙН ХОРООНЫ
ДАРГА

М.ӨНӨРЖАРГАЛ

НЯГТЛАН БОДОГЧ

Г.ГАНЧИМЭГ

¹ Төрийн аудитын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно